

พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19
ของหน่วยงานด้านสาธารณสุข ในจังหวัดราชบุรี*
BUDDHIST METHOD OF RISK MANAGEMENT IN COVID-19 OUTBREAK SITUATION
OF PUBLIC HEALTH UNIT IN RATCHABURI

ณัฐนาถ ศรีเลิศ*, พระปิฎกโกศล, พระครูธรรมธรไพบูลย์ ญาณวิปโล

Nattanart Srilerit*, Phra Pidokkason, Phrakruthammathon Phaiboon Ñāṇavipulo

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี ราชบุรี ประเทศไทย

Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University Ratchaburi Buddhist College, Ratchaburi, Thailand

*Corresponding author E-mail: nattanart.sri@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ของหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี 2) ศึกษากระบวนการจัดการความเสี่ยงและหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารจัดการในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 และ 3) เสนอพุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 สำหรับหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 รูป/คน และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ของหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี มีการเตรียมการรองรับโรคติดต่อที่เป็นเหตุการณ์การแพร่ระบาดอย่างผิดปกติของโรคติดต่อเฉียบพลัน พร้อมกับมีมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่เข้มข้นขึ้น 2) กระบวนการจัดการความเสี่ยงและหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการกับการจัดการความเสี่ยงนำมาใช้บูรณาเป็นกรอบ และ 3) เสนอพุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 3.1) การยอมรับความเสี่ยง บูรณาการกับหลักสติ สัมปชัญญะทำให้สามารถยอมรับกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริง 3.2) การลด/การควบคุมความเสี่ยง บูรณาการกับหลักภาวนา 4 สร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการความเสี่ยง 3.3) การกระจายความเสี่ยง บูรณาการกับหลักสัพปุริสธรรม 7 ทำให้สามารถเข้าใจสถานการณ์ความเสี่ยง และ 3.4) เลี่ยงความเสี่ยง บูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 และมีสติพิจารณาในการตัดสินใจยกเลิกกิจกรรมนั้นเพื่อเลี่ยงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19

คำสำคัญ: พุทธวิธี, การจัดการความเสี่ยง, โรคโควิด-19

Abstract

This research article aims to 1) to study the risk management in the situation of COVID-19 performed by Government Provincial Public Health service centers in Ratchaburi Province, 2) to study the movement of the risk management and Buddhist methods supporting to the management in the situation of COVID-19 and 3) to present the Buddhist methods in the risk management in the situation of COVID-19 of the Government Provincial Public Health Organizations in Ratchaburi Province. This is Qualitative Research by collecting the data from the

* Received 10 July 2024; Revised 26 July 2024; Accepted 28 July 2024

deep intensive interview of 30 persons and to present the informative data in the form of Analytical Narrative Discussion. The research results are found that: 1) The risk management in the situation of COVID-19 of Government Provincial Health service centers in Ratchaburi province in the way to solve the problems of abnormal infective disease with the measurement to protect and control the widespread of COVID-19 intensively. However, 2) The risk management process and Buddhist principles that promote management Risk is integrated into a framework. And 3) Propose Buddhist methods for managing risk in the COVID-19 outbreak situation in all 4 areas: 3.1) the ways to accept the risk integrated with the principle of mindfulness and concentration cultivating makes it possible to accept actual risks. 3.2) the reduction/the control of the risk integrated with 4 Bhavanas encouraging Create knowledge and understanding of risk management 3.3) the distribution of the risk integrated with the principle of 7 Sappurisadhamas makes it possible to understand the risk situation and 3.4) to avoid the risk integrated with the principle of 4 Iddhipadhas and having mindfulness to consideration of the decision to cancel the activities to abandon the risk of the situation of COVID-19.

Keywords: Buddhist Method, Risk Management, Covid-19

บทนำ

ในสถานการณ์โรคโควิด-19 (COVID-19) ซึ่งอุบัติขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2562 เกิดจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาซาร์ส-โควี-2 (SARS-CoV-2) ซึ่งได้มีการค้นพบการระบาดครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน และได้มีการแพร่ระบาดไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม 2563 และประกาศเป็นโรคระบาดทั่วไป ในวันที่ 11 มีนาคม 2563 และในวันที่ 24 ธันวาคม 2564 มีผลติดเชื้อยืนยันแล้วมากกว่า 277,515,297 คน ใน 220 ประเทศ 2 เขตบริหารพิเศษ 2 เรือสำราญ มีผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 มากกว่า 5,393,140 ราย จากการระบาดของโรคโควิด-19 กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว (World Health Organization, 2566) ทำให้สหประชาชาติ องค์การอนามัยโลกได้มีข้อเสนอให้แต่ละประเทศเน้นการดูแลสุขภาพจิต โดย Tedros Adhanom Ghebreyesus ผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลกแถลงข่าว “การระบาดของโรคโควิด-19” กับสุขภาพจิตของผู้คนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันเป็นอย่างยิ่ง ความโดดเดี่ยวทางสังคม ความกลัวการติดเชื้อ และการสูญเสียสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งความทุกข์ที่เกิดขึ้นจากภาวะบีบคั้นต่าง ๆ จากการสูญเสียรายได้และการจ้างงาน ทำให้คนเกิดความเครียด ดังนั้นขณะนี้เป็นที่ชัดเจนว่า ความต้องการการดูแลสุขภาพจิตจะต้องได้รับการปฏิบัติเป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของการรับมือ และการฟื้นฟูผลกระทบที่เกิดจากการระบาดของโรคโควิด-19 (สหประชาชาติ, 2566)

ในประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2563 - 23 ธันวาคม 2564 มีผลติดเชื้อยืนยันแล้ว 2,202,001 ราย ใน 78 จังหวัด มีผู้เสียชีวิตสะสม 21,501 ราย ผู้ป่วยรายใหม่ 2,904 ราย ติดเชื้อในประเทศ 2,830 ราย ติดเชื้อจากต่างประเทศ 57 ราย รักษาอยู่ในโรงพยาบาล 19,829 ราย โรงพยาบาลสนามและอื่น ๆ 18,485 ราย อาการหนัก 854 ราย ใส่เครื่องช่วยหายใจ 227 ราย แลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี (ราชกิจจานุเบกษา, 2566) เรื่องการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 เนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2566)

จากสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ วิถีชีวิตของคนทั่วโลกทุกภาคส่วนของสังคมต่างมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อรับมือการแพร่ระบาดเช่น มาตรการ เว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) มีผลทำให้กิจกรรมการ รวมกลุ่มคน เกี่ยวกับการเรียน การอบรม การสัมมนา การจัดค่าย รวมถึงกิจกรรมทางศาสนาทั้งของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนทั่วไปในการปฏิบัติ กิจกรรมทางศาสนา เพราะกำหนดให้เป็นกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรค จากที่ทางรัฐบาลและองค์กรทางสังคมทุกภาคส่วนได้ร่วมมือกันในการออกมาตรการการประชาสัมพันธ์ทำให้การรับมือสถานการณ์แก้ปัญหาการระบาดโรคโควิด-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญส่วนหนึ่งคือการให้ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องแก่ประชาชนทุกกลุ่มให้สามารถเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน เข้าใจการรับมือและดูแลปกป้องตนเองในสถานการณ์ความเสี่ยง อีกทั้งมีส่วนช่วยในการลดการระบาดหรือลดการสูญเสียต่อส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การบูรณาการพุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ของหน่วยงานด้านสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรีได้ ซึ่งถือว่าการขับเคลื่อนสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันในสถานการณ์เช่นนี้ ดังนั้น พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติตนตามหลักการที่จากการบูรณาการคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ให้การดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคมปลอดภัยจากโควิดในวิถีชีวิตที่ยังเป็นปกติแนวใหม่ หลังการแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 ที่เรียกว่า ยุค New Normal

การบริหารจัดการความเสี่ยงดังที่ได้กล่าวมา แม้จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง แต่สิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญที่อย่างแท้จริง คือ กระบวนการบริหาร ซึ่งแม้จะต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมายมาสนับสนุนงาน แต่สิ่งที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนงานอย่างแท้จริง ก็คือ มนุษย์ และมนุษย์ก็จะเป็นผู้ชี้ทิศทางขององค์กรได้อย่างชัดเจน การขับเคลื่อนองค์กรไปสู่สภาพใด ผู้บริหารย่อมมีความสำคัญอย่างมาก และสิ่งที่ผู้บริหารต้องการมากกว่าความรู้ความสามารถในเชิงบริหารในด้านต่าง ๆ เรียกว่า พุทธวิธีในการจัดการความเสี่ยง ที่ต้องอาศัยหลักการในทางพระพุทธศาสนา ที่มีแนวทางของพุทธวิธีการบริหารจัดการไว้ 4 ประการ คือ กำลังความรู้ กำลังความขยัน ความสุจริต กำลังการสงเคราะห์หรือมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ นักบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ของหน่วยงานด้านสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี สามารถนำมาบูรณาการเพื่อประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งเหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองปัจจุบัน สืบเนื่องจากปัญหาเรื่องความไม่โปร่งใสในการบริหารจัดการงบประมาณ การขัดแย้งกันในองค์กรคงไม่เกิดขึ้น ถ้านักบริหารที่ดีสามารถจูงใจคนเก่ง ให้ปรองดองกัน และพร้อมใจกันทำงาน เพื่อบรรลุผลตามเป้าหมายและคนไทยจะทำงานเป็นทีมได้ดีขึ้น ถ้ามั้้นักบริหารที่ดีคอยกำกับดูแล (พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2549) จากเหตุผลที่ได้กล่าวอ้างมาเบื้องต้นนั้นจำเป็นจะต้องหามาตรการป้องกันความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดปัญหาที่เกิดขึ้นลดความรุนแรงได้จากการศึกษาหลักการบริหารความเสี่ยงของ COSO - ERM ได้เห็นความสอดคล้องในมาตรการป้องกันดังกล่าวโดยเฉพาะความเสี่ยงของหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการระบาดของโรคโควิด-19 โดยมี 6 องค์ประกอบสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) การตระหนักถึงวัฒนธรรมองค์กร ทำให้เจ้าหน้าที่เข้าใจถึงการบริหารความเสี่ยง 2) การพัฒนาความสามารถ คือการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทั้งการกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ ใ้บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง 3) การนำวิธีปฏิบัติไปปรับใช้ ให้เกิดความเข้าใจตรงกันไม่ว่าจะเป็นด้านแผน และแนวทางปฏิบัติให้มีความเข้าใจตรงกัน 4) การบูรณาการร่วมกับการกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับพันธกิจและวิสัยทัศน์ 5)การจัดการความเสี่ยงเพื่อบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องทบทวนและติดตามการจัดการความเสี่ยงที่จะส่งผลต่อการบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ในการจัดการความเสี่ยง 6) การเชื่อมโยงกับคุณค่าการจัดการความเสี่ยงที่อยู่ในระดับยอมรับได้สามารถมั่นใจในการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นกระบวนการของและหลักคิด COSO - ERM นำมาศึกษาวิจัยในการจัดการความเสี่ยงโรคระบาดโควิด-19 กับ การบูรณาการหลักพุทธธรรมที่นำมาส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ของสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี เป็นการส่งเสริมกระบวนการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ร่วมในการ

แก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำกับศาสตร์ร่วมสมัยนำมาเป็นแนวทางที่จะนำเสนอองค์ความรู้จากการลงพื้นที่วิจัย (จุฑามาน สติฉินลวณิชกุล, 2561)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 สำหรับหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี เพราะเล็งเห็นความสำคัญที่จะนำหลักพุทธธรรม ส่งเสริม สนับสนุนแก้ไข ปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารความเสี่ยงการป้องกันโรคระบาดโควิด-19 เพื่อให้เกิดการประสานงานและร่วมมือกันของหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนได้มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันโดยการนำแนวคิด หลักการของศาสตร์สมัยใหม่มาร่วมกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีหลักคำสอนเข้าใจทั้งหลักเหตุและผลที่มาของปัญหาโดยพิจารณาถึงสาเหตุ ต้นเหตุ และปัจจัยแวดล้อมที่ก่อให้เกิดที่มาของปัญหา ฉะนั้นการนำหลักพุทธธรรมมาส่งเสริมสนับสนุนร่วมกันเพื่อให้เกิดกระบวนการทางความคิดมีความแยบคายละเอียดเข้าใจถึงเหตุปัจจัยที่สิ่งเกิดขึ้น จึงเป็นที่มาของการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ของหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการความเสี่ยงและหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารจัดการในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19
3. เพื่อเสนอพุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 สำหรับหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **รูปแบบการวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview)
2. **ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** ได้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในองค์กรสาธารณสุข แพทย์ พยาบาล จำนวน 16 คน 2) พระสงฆ์ฆาติการที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยโรคระบาด โควิด-19 จำนวน 3 รูป 3) นักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 7 รูป/คน และ 4) ผู้นำชุมชน อสม. และประชาชนทั่วไป จำนวน 4 คน รวมเป็น 30 รูป/คน โดยการใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposeful Sampling)
3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย 1) สภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ของหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี 2) กระบวนการจัดการความเสี่ยงและหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารจัดการในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19
4. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร และข้อมูลภาคสนาม โดยความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ก่อนการสัมภาษณ์ตามจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และได้ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และนำข้อมูลมารวบรวมเรียบเรียงข้อมูล
5. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกข้อมูลตามวัตถุประสงค์และประเด็นที่ศึกษา และนำมาสรุปผลของการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ โดยการเขียนในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ของหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี มีปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในช่วงปี 2563-2564 ส่งผลกระทบต่อประชาชนในจังหวัดราชบุรี สรุปได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม โดยด้านที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ ด้านสุขภาพ ประชาชนได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ มีความวิตกกังวลกับสถานการณ์โรคระบาด มีความเครียดจากภาวะทางเศรษฐกิจ และยังส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัดราชบุรีลดน้อยลงมาก ส่งผลให้มีรายได้ลดน้อยลง ค่าครองชีพสูงขึ้น หนี้สินของครัวเรือนเพิ่มขึ้น และอัตราการจ้างงานในพื้นที่ลดลง ในส่วนผลกระทบด้านสังคม การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตประจำวัน โดยคนในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยลง และในด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้สถานที่ต่าง ๆ เช่น สถานที่ท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์ โรงงาน ร้านค้า โรงเรียน ต้องปิดตัวลง ส่งผลให้ปริมาณขยะทั่วไปลดลงตามไปด้วย แต่ปริมาณขยะติดเชื้อในชุมชนกลับเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมาจากการใช้หน้ากากอนามัย หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ป้องกันเชื้อโรค ในขณะที่สภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ของหน่วยงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรีได้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยเตรียมการรองรับโรคติดต่อที่เป็นเหตุการณ์การแพร่ระบาดอย่างผิดปกติของโรคติดต่อเฉียบพลัน พร้อมกับมีมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่เข้มข้นขึ้น

2. กระบวนการจัดการความเสี่ยงและหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารจัดการในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งกระบวนการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ได้แก่ 1) การยอมรับความเสี่ยง เป็นการยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่คุ้มค่าในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง 2) การลดหรือการควบคุมความเสี่ยง เป็นการปรับปรุงระบบการทำงานหรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่เพื่อลดโอกาสที่จะเกิด หรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ 3) การกระจายความเสี่ยง หรือการโอนความเสี่ยง โดยให้ผู้อื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบในการทำงาน และ 4) เลี่ยงความเสี่ยง ที่ไม่สามารถเข้าไปจัดการได้ จึงต้องตัดสินใจยกเลิกกิจกรรมนั้น ส่วนหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารจัดการในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ได้แก่ 1) หลักสติ สัมปชัญญะ ระลึกรู้ตัวอยู่เสมอในการทำกิจต่าง ๆ ในการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้วยการมีสติ สัมปชัญญะ เพื่อยอมรับกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริง ในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง โดยระลึกรู้ในทุกการกระทำ 2) หลักภวนา 4 ได้แก่ 2.1) ด้านกายภวนา ด้วยการดูแลร่างกายให้แข็งแรง รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ กินอาหารที่สดและปรุงสุก เลี่ยงการกินอาหารไม่มีประโยชน์ 2.2) ด้านศีลภวนา ด้วยการสร้างวินัยให้กับตนเอง ปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด สร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม 2.3) ด้านจิตภวนา ด้วยการเสริมสร้างคุณธรรมประจำตน มีจิตใจดีงาม เสียสละ มีเมตตา มีความรักความเป็นมิตร และ 2.4) ด้านปัญญาภวนา ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ถูกต้อง รู้เหตุและปัจจัยของการติดเชื้อโรค 3) หลักสัปปริสธรรม 7 มีส่วนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีมีความเหมาะสมกับการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ได้แก่ 3.1) อัมมัญญา รู้จักเหตุ 3.2) อัตถัญญา รู้จักผล 3.3) อัตตัญญา รู้จักตน 3.4) มัตตัญญา รู้จักประมาณ 3.5) กาลัญญา รู้จักเวลา 3.6) ปริสัญญา รู้จักชุมชน และ 3.7) ปุคคัลัญญา รู้จักบุคคล โดยที่ผู้บริหารงานสามารถนำไปใช้ในบริหารกระจายความเสี่ยงหรือการโอนความเสี่ยงที่มีความเหมาะสมให้กับผู้ร่วมงานช่วยแบ่งความรับผิดชอบในการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 และ 4) หลักอิทธิบาทธรรม 4 เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย ได้แก่ 4.1) ฉันทะ มีความพอใจในการดำเนินชีวิต โดยมีสติระลึกรู้ในทุกการกระทำ ใส่หน้ากากให้ถูกวิธี หมั่นล้างมือ เว้นระยะห่าง รวมถึงการและปฏิบัติตามคำแนะนำต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด มีสติเมื่อได้รับข่าวสาร ก่อนจะเชื่อ หรือเผยแพร่ต่อ มีสติในการ

แก้ปัญหา เมื่อเจอปัญหาก็คือ หากติดเชื้อ ไม่ตื่นตระหนก แล้วปฏิบัติตามขั้นตอนในการควบคุมดูแลรักษาตัวเอง และผู้อื่น 4.2) วิริยะ ขยันหมั่นเพียรในการประกอบกิจที่ต้องทำ และอดทนต่อสถานะสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 4.3) จิตตะ เอาใจใส่ต่อการดูแลสุขภาพอย่างเคร่งครัด และ 4.4) วิมังสา หมั่นตรองพิจารณาในการเสพข่าวสารต่าง ๆ อย่างมีสติรู้เท่าทัน เมื่อพิจารณาถึงความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ที่ไม่สามารถเข้าไปจัดการได้ ด้วยการมีสติในการตัดสินใจยกเลิกกิจกรรมนั้นเพื่อเลี่ยงความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

3. พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 สำหรับหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี ได้นำเสนอด้วยความร่วมมือของทุกฝ่ายในการบริหารจัดการความเสี่ยงบูรณาการกับหลักพุทธธรรม เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 สำหรับหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการยอมรับความเสี่ยง (Risk Management) เป็นการยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่คุ้มค่า ในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง โดยบูรณาการกับหลักสติ สัมปชัญญะ ทำให้สามารถยอมรับกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริงในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง โดยระลึกในทุกระการกระทำได้ตลอด 2) ด้านการลด หรือการควบคุมความเสี่ยง (Risk Acceptance) เป็นการปรับปรุงระบบการทำงานหรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่เพื่อลดโอกาสที่จะเกิด หรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ โดยบูรณาการกับหลักภาวนา 4 ทำให้สามารถดูแลร่างกายให้แข็งแรง มีวินัยในการปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด มีจิตใจดีงาม เสียสละ มีเมตตา และสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ได้อย่างถูกต้อง 3) ด้านการกระจายความเสี่ยง หรือการโอนความเสี่ยง (Risk Sharing) เป็นการกระจายหรือถ่ายโอนความเสี่ยงให้ผู้อื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบไป โดยบูรณาการกับหลักสัพพริสนธรรม 7 รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักเวลา รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล ซึ่งหลักธรรมนี้ทำให้สามารถเข้าใจสถานการณ์ความเสี่ยง และผู้ร่วมงานในสถานการณ์การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมกับการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 4) ด้านเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance) เป็นการจัดการความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมาก และหน่วยงานไม่อาจยอมรับได้ จึงต้องตัดสินใจยกเลิกโครงการ/กิจกรรมนั้น โดยบูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายและมีสติพิจารณาในการตัดสินใจยกเลิกกิจกรรมนั้นเพื่อเลี่ยงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ของหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี ส่งผลกระทบต่อประชาชนใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ มีความวิตกกังวลกับสถานการณ์โรคระบาด 2) ด้านเศรษฐกิจ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรีลดน้อยลงมาก ส่งผลให้มีรายได้ลดน้อยลง ค่าครองชีพและหนี้สินของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 3) ด้านสังคม ส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตประจำวัน โดยคนในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์กันน้อยลง และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะติดเชื้อในชุมชนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ ศศิจริญญา อัมพรพันธ์, กิตติ ไคว์ถาวร และพระครูโสภณธรรมวิภูษิต กล่าวว่า ปัญหาของการระบาดโรคโควิด-19 นั้นยังส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม คือขยะติดเชื้อใน ซึ่งมาจากการใช้หน้ากากอนามัย หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ป้องกันเชื้อโรคมียากขึ้นและต้องระมัดระวังในการกำจัดขยะ และสภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรีได้เตรียมการรองรับโรคติดต่อที่เป็นเหตุการณ์การแพร่ระบาดอย่างผิดปกติของโรคติดต่อเฉียบพลัน พร้อมกับมีมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่เข้มข้นขึ้น (ศศิจริญญา อัมพรพันธ์, 2566; กิตติ ไคว์ถาวร, 2566; พระครูโสภณธรรมวิภูษิต, 2566)

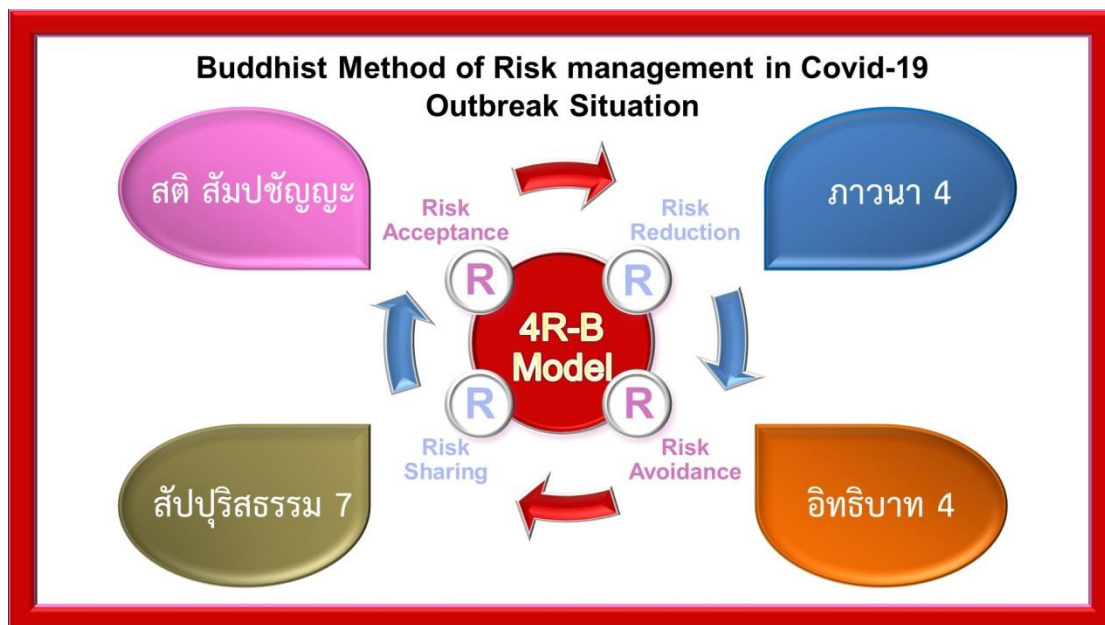

2. กระบวนการจัดการความเสี่ยงและหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารจัดการในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งกระบวนการจัดการความเสี่ยงมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การยอมรับความเสี่ยง 2) การลด หรือการควบคุมความเสี่ยง 3) การกระจายความเสี่ยง หรือการโอนความเสี่ยง และ 4) เลี่ยงความเสี่ยง (ณัชปภา โพธิ์พุ่ม และคณะ, 2564) ซึ่งการจัดการความเสี่ยงทั้ง 4 ด้านนี้ ทำให้หน่วยงานสาธารณสุขสามารถนำมาใช้ในการจัดการความเสี่ยงในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและยอมรับกับความเสี่ยงลดลงหรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ณัฐมา รongมาลี และพัทธ์ธีรา สมควร กล่าวว่าการบริหารความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นั้น ใช้ในโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงหรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่สามารถตัดสินใจและยอมรับได้ (ณัฐมา รongมาลี และพัทธ์ธีรา สมควร, 2563) และหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารจัดการในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดราชบุรี ได้แก่ หลักสติ สัมปชัญญะ ระลึก รู้ตัวอยู่เสมอในการทำกิจต่าง ๆ ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญของการทำงานในทุก ๆ ด้าน พร้อมกันนั้นใช้หลักภavana 4 ในการควบคุมกาย จิตใจ สร้างวินัย และสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ด้วยการใช้หลักสัปปริสธรรม 7 รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล ในการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมที่มีคุณค่าต่อการบริหารงานเป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารสมัยใหม่ควรตระหนักถึงและนำไปประยุกต์ใช้ในด้านเทคนิคและวิธีการ เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ต่อการบริหารงานอย่างยั่งยืนมั่นคง และทำให้สามารถรักษาความเป็นมนุษย์ของตนไว้ได้ พร้อมกันนั้นใช้หลักอิทธิบาท 4 หลักธรรมที่ใช้สำหรับการดำเนินชีวิตเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายในการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19

3. พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 สำหรับหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี ด้วยการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการเข้ากับวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการยอมรับความเสี่ยง บูรณาการกับหลักสติ สัมปชัญญะ ด้วยการมีสติ สัมปชัญญะ เพื่อยอมรับกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริงในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง ช่วยให้ผู้สามารถยอมรับกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริงในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง โดยระลึกไว้ในทุกการกระทำได้ตลอด 2) ด้านการลดหรือการควบคุมความเสี่ยง บูรณาการกับหลักภavana 4 เพื่อลดโอกาสที่จะเกิด หรือลดผลกระทบความเสี่ยงที่หน่วยงานสาธารณสุขสามารถตัดสินใจและยอมรับได้ ทำให้สามารถดูแลร่างกายให้แข็งแรง มีวินัยในการปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด มีจิตใจดีงาม เสียสละ มีเมตตา และสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ได้อย่างถูกต้อง 3) ด้านการกระจายความเสี่ยง หรือการโอนความเสี่ยง บูรณาการกับหลักสัปปริสธรรม 7 เพื่อการบริหารกระจายความเสี่ยงหรือการโอนความเสี่ยงให้กับผู้ร่วมงานช่วยแบ่งความรับผิดชอบ ทำให้สามารถเข้าใจสถานการณ์ความเสี่ยง และผู้ร่วมงานในสถานการณ์การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีมีความเหมาะสมกับการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 และ 4) ด้านเลี่ยงความเสี่ยง บูรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 เป็นการจัดการความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมากและหน่วยงานไม่อาจยอมรับได้ จึงต้องตัดสินใจยกเลิกโครงการกิจกรรมนั้น เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายและมีสติพิจารณาในการตัดสินใจยกเลิกกิจกรรมนั้นเพื่อเลี่ยงความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ ได้พบองค์ความรู้ใหม่ สามารถสรุปเป็น 4R-B Model และเขียนเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19
ของหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี

จากแผนภาพองค์ความรู้จากการวิจัย พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ของหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี สรุปเป็นรูปแบบ 4R-B Model ผู้วิจัยขออธิบายดังนี้

1. การจัดการความเสี่ยง : Risk Management (4R) คือ กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงหรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1.1 Risk Acceptance ด้านการยอมรับความเสี่ยง เป็นการยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่คุ้มค่า ในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19

1.2 Risk Reduction ด้านการลด หรือการควบคุมความเสี่ยง เป็นการปรับปรุงระบบการทำงาน หรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดหรือลดผลกระทบความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้

1.3 Risk Sharing ด้านการกระจายความเสี่ยง หรือการโอนความเสี่ยง เป็นการกระจายหรือถ่ายโอนความเสี่ยงให้ผู้อื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบที่มีความเหมาะสมกับการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19

1.4 Risk Avoidance ด้านเลี่ยงความเสี่ยง เป็นการจัดการความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมากและหน่วยงานไม่อาจยอมรับได้ จึงต้องตัดสินใจยกเลิกกิจกรรมนั้นเพื่อเลี่ยงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19

2. หลักพุทธธรรม : Buddhadhamma (B) คือ การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 สำหรับหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี ได้แก่

2.1 หลักสติและสัมปชัญญะ ระลึกรู้ตัวอยู่เสมอในการทำกิจต่าง ๆ ในการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้วยการมีสติ สัมปชัญญะ เพื่อยอมรับกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริง ในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง โดยระลึกรู้ในทุกการกระทำ ใส่หน้ากากให้ถูกวิธี หมั่นล้างมือ เว้นระยะห่าง หากจำเป็นต้องมีการเดินทางไปไหนหรือหากจำเป็นต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น ขอให้ระมัดระวังทั้งในแง่การเป็นผู้รับและผู้ให้ คือ การรับเชื้อและแพร่เชื้อให้แก่ผู้อื่น รวมถึงการและปฏิบัติตามคำแนะนำต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด

2.2 หลักภavana 4 ได้แก่ 1) ด้านกายภavana ด้วยการดูแลร่างกายให้แข็งแรง รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ กินอาหารที่สดและปรุงสุก เลี่ยงการกินอาหารไม่มีประโยชน์ 2) ด้านศีลภavana ด้วยการสร้างวินัยให้กับตนเอง ปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด สร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม 3) ด้านจิตภavana ด้วยการเสริมสร้างคุณธรรมประจำตน มีจิตใจดีงาม เสียสละ มีเมตตา มีความรักความเป็นมิตร และ 4) ด้านปัญญาภavana ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ถูกต้อง รู้เหตุและปัจจัยของการติดเชื้อโรค

2.3 หลักสัปปุริสธรรม 7 มีส่วนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมกับการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ได้แก่ 1) ธัมมัญญตา รู้จักเหตุ 2) อัตถัญญตา รู้จักผล 3) อัตตัญญตา รู้จักตน 4) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา รู้จักเวลา 6) ปริสสัญญตา รู้จักชุมชน และ 7) ปุคคลัญญตา รู้จักบุคคล โดยที่ผู้บริหารงานสามารถนำไปใช้ในบริหารกระจายความเสี่ยงหรือการโอนความเสี่ยงที่มีความเหมาะสมให้กับผู้ร่วมงานช่วยแบ่งความรับผิดชอบในการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาด โรคโควิด-19

2.4 หลักอิทธิบาทธรรม 4 เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย ได้แก่ 1) ฉันทะ มีความพอใจในการดำเนินชีวิต โดยมีสติระลึกรู้ในทุกการกระทำ ใส่หน้ากากให้ถูกวิธี หมั่นล้างมือ เว้นระยะห่าง รวมถึงการและปฏิบัติตามคำแนะนำต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด มีสติเมื่อได้รับข่าวสาร ก่อนจะเชื่อ หรือเผยแพร่ต่อ มีสติในการแก้ปัญหา เมื่อเจอปัญหาก็คือ หากติดเชื้อ ไม่ตื่นตระหนก แล้วปฏิบัติตามขั้นตอนในการควบคุมดูแลรักษาตัวเองและผู้อื่น 2) วิริยะ ขยันหมั่นเพียรในการประกอบกิจที่ต้องทำ และอดทนต่อสภาวะสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 3) จิตตะ เอาใจใส่ต่อการดูแลสุขภาพอย่างเคร่งครัด และ 4) วิมังสา หมั่นตรองพิจารณาในการเสพข่าวสารต่าง ๆ อย่างมีสติรู้เท่าทัน เมื่อพิจารณาถึงความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ที่ไม่สามารถเข้าไปจัดการได้ ด้วยการมีสติในการตัดสินใจยกเลิกกิจกรรมนั้นเพื่อเลี่ยงความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

ดังนั้น พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 สำหรับหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี ตามรูปแบบ 4R-B Model จึงเป็นการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 สำหรับหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการยอมรับความเสี่ยง 2) ด้านการลด/การควบคุมความเสี่ยง 3) ด้านการกระจายความเสี่ยง และ 4) ด้านเลี่ยงความเสี่ยง

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า 1) สภาพการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ของหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรี ส่งผลกระทบต่อประชาชนใน 4 ด้าน ได้แก่ 1.1) ด้านสุขภาพ 1.2) ด้านเศรษฐกิจ 1.3) ด้านสังคม และ 1.4) ด้านสิ่งแวดล้อม 2) กระบวนการจัดการความเสี่ยงและหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารจัดการในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 ซึ่งกระบวนการจัดการความเสี่ยงมี 4 ด้าน ได้แก่ 2.1) การยอมรับความเสี่ยง 2.2) การลด หรือการควบคุมความเสี่ยง 2.3) การกระจายความเสี่ยง หรือการโอนความเสี่ยง และ 2.4) เลี่ยงความเสี่ยง และหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการบริหารจัดการในสถานการณ์การระบาดโรค

โควิด-19 ที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 จังหวัดราชบุรี ได้แก่ สติ สัมปชัญญะ ภาวนา 4 สัมปสิริธรรม 7 และ อิทธิบาท 4 3) พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 สำหรับหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดราชบุรีทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 3.1) การยอมรับความเสี่ยง บุรณาการกับหลักสติ สัมปชัญญะ 3.2) การลด/การควบคุมความเสี่ยงบุรณาการกับหลักภาวนา 4 3.3) การกระจายความเสี่ยง บุรณาการกับหลักสัมปสิริธรรม 7 และ 3.4) เลี่ยงความเสี่ยง บุรณาการกับหลักอิทธิบาท 4 และมีสติพิจารณาในการตัดสินใจยกเลิกกิจกรรมนั้นเพื่อเลี่ยงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 และมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 แบบมีส่วนร่วม 2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาคีเครือข่ายที่สนใจนำหลักธรรมมาใช้ในวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19 และ 3) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนววิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2566). สถานการณ์ผู้ติดเชื้อโควิด-19. เรียกใช้เมื่อ 22 พฤษภาคม 2566 จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/situation.php>
- กิตติ ไคว่ถาวร. (15 ก.ค. 2566). พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19. (ณัฐธนาถ ศรีเลิศ, ผู้สัมภาษณ์)
- จุฑามาน สิทธิพลวนิชกุล. (2561). แนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กร COSO Enterprise Risk Management 2017. วารสารวิชาชีพบัญชี, 14(42), 111-124.
- ณัชปภา โพธิ์พุ่ม และคณะ. (2564). รูปแบบการพัฒนาตนในวิกฤตสถานการณ์โควิด-19 ตามหลักพุทธธรรมของประชาชนในจังหวัดสุรินทร์. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์.
- ณัฐมา รongมาลี และพัทธ์ธีรา สมควร. (2563). แนวทางการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร. กรุงเทพมหานคร: สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง.
- พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). หัวใจนักบริหาร. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.
- พระครูโสภณธรรมวิภูษิต. (15 ก.ค. 2566). พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19. (ณัฐธนาถ ศรีเลิศ, ผู้สัมภาษณ์)
- ราชกิจจานุเบกษา. (2566). ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในท้องที่ทั่วราชอาณาจักร เล่ม 137 ตอนพิเศษ 69 ง หน้า 1. เรียกใช้เมื่อ 22 พฤษภาคม 2566 จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/069/T_0001.PDF
- ศศิจริญญา อัมพรพันธ์. (15 ก.ค. 2566). พุทธวิธีการจัดการความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19. (ณัฐธนาถ ศรีเลิศ, ผู้สัมภาษณ์)
- สหประชาชาติ. (2566). องค์การอนามัยโลกเตือนผลกระทบของ COVID-19 ต่อสุขภาพจิตน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง. เรียกใช้เมื่อ 22 พฤษภาคม 2566 จาก <https://www.Pptvhd36.com/news>
- World Health Organization. (2566). สถานการณ์ข้อมูลผู้ติดเชื้อโควิด-19. เรียกใช้เมื่อ 22 พฤษภาคม 2566 จาก <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>